

ทัศนศิลป์กวีวรรณปรากฏการณ์แห่งจิตจากฟิสิกส์ควอนตัมถึงพุทธธรรม

สุรชาติ เกษประสิทธิ์^{1*}

The Poetry Visual Arts of Mental Physics Circumstance From Quantum to Buddhist Morality

Surachart Kesprasit^{1*}

^{1*} คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

^{1*} Faculty of architecture, Naresuan University

* Corresponding author E-mail address : surachart.2504@gmail.com

Received April 4 ,2019

revised May 16 ,2019

accepted June 26 ,2019

บทคัดย่อ

การวิจัยสร้างสรรค์ “ทัศนศิลป์กวีวรรณปรากฏการณ์แห่งจิต จากฟิสิกส์ควอนตัมถึงพุทธธรรม” (The Poetry Visual Arts of Mental Physics Circumstance, From Quantum to Buddhist Morality) ชุดนี้ ผู้วิจัยสร้างสรรค์ ได้นำหลักเกณฑ์ การจำแนกศิลปะออกเป็น 3 ประเภทด้วยกัน มาเป็นเครื่องพิจารณาแนวทางการวิจัยสร้างสรรค์ ได้แก่ 1) ศิลปะเป็นภาษาแห่ง ความงาม เป็นศิลปะที่มีจุดมุ่งหมายในการสร้างสรรค์ผลงานที่นำเสนอความงามหรือสุนทรียภาพทางรูปทรงเป็นสำคัญ (Formalism) 2) ศิลปะเป็นภาษาแห่งอารมณ์ความรู้สึก เป็นศิลปะที่มีจุดมุ่งหมายในการสร้างสรรค์ผลงานที่เป็นการแสดงออก ของอารมณ์ความรู้สึกสะท้อนใจเป็นคุณค่าสำคัญสุด (Expressivism) และ 3) ศิลปะเป็นภาษาแห่งความคิด หรือภาษาแห่ง ความหมาย เป็นศิลปะที่มีจุดมุ่งหมายในการสร้างสรรค์เพื่อให้ผลงานศิลปะเป็นเครื่องมือในการสื่อสารที่เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับ ชีวิต สังคม และโลกเพื่อยกระดับจิตใจและสังคมให้สูงขึ้น เน้นคุณค่าสำคัญที่ความคิด (Instrumentalism) การวิจัยสร้างสรรค์ (Creative Research Project) ชุดนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดจุดมุ่งหมายการสร้างสรรค์ศิลปะ มีเจตนาสำคัญอยู่ 2 ประการ โดยบูรณา การผสมผสานประยุกต์เข้าด้วยกัน ได้แก่ แนวทางการสร้างสรรค์ศิลปะเพื่อสื่อสารว่า “ศิลปะเป็นภาษาแห่งความงาม (Formalism)” กับ “ศิลปะเป็นภาษาแห่งความคิด หรือภาษาแห่งความหมาย (Instrumentalism)” กำหนดให้มีรูปแบบหรือ ส่วนที่เป็นรูปธรรม (Form) : ที่แสดงกระบวนการทดลองสร้างสรรค์นวัตกรรมทางศิลปะรูปแบบใหม่ขึ้น ด้วยการนำกระบวนการ ศิลปะจากสองประเภทที่มีทั้งคุณลักษณะคล้ายกันและแตกต่างกัน และมีความสัมพันธ์กันพอสมควร มาบูรณาการประยุกต์ แทรกเข้าด้วยกัน ให้เกิดเอกภาพที่เหมาะสมลงตัว ได้แก่ อย่างแรก คือวิจิตรศิลป์ (Fine Art) มีทัศนศิลป์ (Visual Arts) เป็น สำคัญ ได้แก่ จิตรกรรม (Painting) วาดเส้น (Drawing) และอย่างหลังคือวิจิตรศิลป์ (Fine Art) มีกวีนิพนธ์ (Poetry) ได้แก่ ประเภทโคลง กาพย์ กลอนสุภาพ ทั้งทัศนศิลป์และกวีนิพนธ์ ต่างก็มีคุณค่าความงาม และใช้สุนทรียธาตุหรือสุนทรีย ภาษาที่สื่อ ให้รับรู้เห็นถึง รูปแบบ ความหมาย และความเข้าใจ รวมทั้งความรู้สึกที่ต่างกัน เพราะว่าทัศนศิลป์นั้นใช้สุนทรียธาตุหรือสุนทรีย ภาษา ได้แก่ จุด เส้น สี แสง เงาและที่ว่าง ประกอบกันขึ้นสื่อแสดงถึงคุณค่าทางสุนทรียภาพทางศิลปะ ส่วนกวีนิพนธ์ ใช้ภาษา ถ้อยคำ สำนวนโวหาร การแปลความหมาย ความเข้าใจในสัญลักษณ์ตัวอักษรต่างๆ ผูกเชื่อมโยงเข้าด้วยกันเป็นประโยคอธิบาย ข้อความสารัตถะต่างๆ ในรูปแบบฉันทลักษณ์เพื่อสื่อคุณค่าทางสุนทรียภาพทางศิลปะหรือ “อรรถรส” แห่งกวีนิพนธ์ตามหลัก อลังการศาสตร์ของศิลปะวรรณกรรม ในการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์กวีวรรณ (The creation of Visual Arts Poetry) ชุดนี้ นอกจากเป็นกระบวนการสร้างสรรค์ที่แสดงให้เห็นถึงการบูรณาการเข้าด้วยกันระหว่าง ทัศนศิลป์ (Visual Arts) กับกวีนิพนธ์ (Poetry) อย่างมีเอกภาพแล้ว ยังเป็นเครื่องประจักษ์ชัดว่า “ศิลปะเป็นภาษาแห่งความคิด หรือภาษาแห่งความหมาย” กับ “ศิลปะเป็นภาษาแห่งความงาม” สามารถนำมาบูรณาการผสมผสานกันเพื่อใช้เป็นเครื่องมือหรือพาหะแห่งความคิดที่บัญญัติ ขึ้น (Concept) เป็นสำคัญ จนกลายเป็นการพัฒนาและเชื่อมโยงต่อยอดเกิดความก้าวหน้าการสร้างสรรค์ศิลปะ ให้แปลกใหม่ อย่างมีคุณค่าทางสุนทรียภาพและมีอัตลักษณ์ที่พิเศษเฉพาะตัวออกไป การวิจัยสร้างสรรค์ (Creative Research Project) เป็น กระบวนการวิจัยแบบสร้างสรรค์ประเภททดลองและพัฒนา (R&D) หากพิจารณาแล้ว การวิจัยสร้างสรรค์ “ทัศนศิลป์กวีวรรณ

ปรากฏการณ์แห่งจิต จากฟิสิกส์ควอนตัมถึงพุทธธรรม”(The Poetry Visual Arts of Mental Physics Circumstance, From Quantum to Buddhist Morality)นี้ ยังคงแสดงรากฐานความเชื่อและศรัทธาในพระพุทธรูปอย่างชัดเจน มีคำว่า พุทธธรรม ให้เห็นอย่างชัดแจ้ง ส่วนที่พิเศษกว่าเดิมก็มีปัจจัยที่แปลกใหม่เพิ่มเข้ามา คือ คำว่า ฟิสิกส์ควอนตัม และ คำว่า ปรากฏการณ์แห่งจิต เสริมแทรกประกอบเข้าด้วยกันอย่างเป็นแกนสสารระหว่างกันเป็นเครื่องบ่งชี้ว่า นี่เป็นการขยายพรมแดนของการวิจัยสร้างสรรค์ในทางทัศนศิลป์ หาใช่เฉพาะแต่ชั้นการบูรณาการทางรูปแบบ ที่นำเอาทวินิพนธ์มาแทรกผสานเข้าไปเท่านั้นไม่ หากแต่เป็นการก้าวล่วงลงไปทางความคิด เนื้อหา เรื่องราว ออกไปสู่ความรู้ความเข้าใจในเรื่องราววิทยาศาสตร์ทางฟิสิกส์ควอนตัม ซึ่งเป็นทฤษฎีกลศาสตร์ควอนตัม อันเป็น ฟิสิกส์ทฤษฎีใหม่ ที่ต่างออกมาจากฟิสิกส์ดั้งเดิมแบบนิวตันอย่างสิ้นเชิงอีกด้วย จากความสนใจในองค์ความรู้และการศึกษาเรื่องราววิทยาศาสตร์ ทางฟิสิกส์ควอนตัม ผู้วิจัยแบบสร้างสรรค์นี้ มุ่งเน้นเฉพาะเพียงหลักการเรียนรู้และทำความเข้าใจขั้นพื้นฐานอย่างสามัญเท่านั้น หาได้ศึกษาลึกลงไปถึงขั้นสูงในศาสตร์ด้านนี้แต่อย่างใดไม่ เพียงแค่หลักการเรียนรู้และทำความเข้าใจขั้นพื้นฐานวิทยาศาสตร์ อาศัยแบบสัญลักษณ์โครงสร้างภาพเกี่ยวกับ อะตอม นิวตรอน และอิเล็กตรอน ทางฟิสิกส์ควอนตัม เป็นภาพสื่อแสดงออกทางจิตรกรรม ก็พบว่ามีความสละสลวยทั้งรูปธรรม นามธรรมมากมายสามารถใช้เป็นเครื่องเสริมส่งเข้ากับหลักพุทธธรรม ของพระพุทธรูปอย่างสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อความบันเทิงใจในโครงการวิจัยแบบสร้างสรรค์(Creative Research Project) นี้อย่างยิ่ง การวิจัยสร้างสรรค์ (Creative Research Project) เป็นกระบวนการวิจัยแบบสร้างสรรค์ประเภททดลองและพัฒนา ที่ผู้วิจัยแบบสร้างสรรค์ ต้องกำหนดแผนการศึกษาลงไปสู่องค์ความรู้ของศาสตร์ทั้ง 2 ด้าน ได้แก่ หลักพุทธธรรม ของพระพุทธรูปเป็นประการแรก กับ หลักการเรียนรู้และทำความเข้าใจขั้นพื้นฐานวิทยาศาสตร์ ทางฟิสิกส์ควอนตัมเป็นประการที่สอง โดยมีจุดหมายนำเอาสาระแต่ละแก่นแท้ทางรูปลักษณะและเนื้อหาขององค์ความรู้ของศาสตร์ทั้ง 2 ด้านนี้ นำมาศึกษาแบบเชิงวิเคราะห์เปรียบเทียบกัน ทั้งในส่วนสอดคล้องเสริมสนับสนุนเข้าด้วยกัน และในส่วนที่มีความแตกต่างกัน โดยหลักการรวมๆแล้วทั้ง 2 ด้านนี้ มีคุณลักษณะส่งเสริมสอดคล้องในครรลองเดียวกันส่วนมาก ฉะนั้นสัมฤทธิ์ผลของการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์กวีกรรม(The creation of Visual Arts Poetry) ชุดนี้ มีจำนวนผลงานกลวิธีวาดเส้นด้วยดินสอดำ ดินสอสี ปากกาเคมี ผสมผสานงานจิตรกรรมกลวิธี สีอะครายลิก สีน้ำมัน สีพาสเทลชนิดน้ำมัน ทั้งหมด 4 ภาพ ล้วนมีบรรลัทธิประสงค์ทั้งในส่วนรูปแบบ(Form) และเนื้อหา(Content) ตลอดจนกลวิธี(Technique) เป็นเครื่องยืนยันถึงนวัตกรรมการสร้างสรรคศิลป์ ที่สำแดงอัตลักษณ์ เฉพาะตนได้อย่างเป็นรูปธรรมปรากฏขึ้นอย่างชัดเจน ในการนี้สามารถวิเคราะห์สรุปผลสำเร็จ และขั้นตอนการปฏิบัติงานสร้างสรรค์ได้ ดังนี้ โดยมีการแบ่งบทหรือกรอบเป็นกวีนิพนธ์ประกอบลงไปเป็นส่วนหนึ่งของงานจิตรกรรมมีคุณค่ารูปแบบภาพสัญลักษณ์ เนื้อหาเรื่องราวให้สอดคล้องคล้อยตาม และเชื่อมโยง เข้ากับความคิดเป็นความบันเทิงใจในการแต่งบทกวีนิพนธ์ โดยการเขียนบทกวีนิพนธ์นั้นเป็นลักษณะตัวอักษรจิตร หรือตัวอักษรอันเป็นรูปแบบเฉพาะตัว ผสานกลมกลืนกันอย่างเป็นเอกภาพ คุณค่าทางศิลปะหรือทางสุนทรียภาพ เป็นเนื้อหาภายในที่แสดงถึงเนื้อหาทางพุทธิปัญญา(Intellectual Content)เพราะผลงานสร้างสรรค์ศิลป์นี้มีคุณลักษณะทางรูปแบบแสดงองค์ประกอบของศิลปะ ว่าเป็นการประกอบกันของรูปทรงอย่างมีความคิดขั้นตอนที่มีระบบระเบียบ มีการวางแผนด้วยพุทธิปัญญามีลักษณะเป็นระเบียบ เกิดความ ประสานกลมกลืน ของทัศนธาตุ รูปทรงมีสัดส่วนลงตัว ให้ความรู้สึกสง่างาม ดึงดูด ให้ผลทางอารมณ์อย่างเอิบอาบแสดงความสูงส่ง ทางจิตวิญญาณ

คำสำคัญ : พุทธธรรม ,ฟิสิกส์ควอนตัม,ทัศนศิลป์กวีกรรม

ABSTRACT

The creative research “The Poetry Visual Arts of Mental Physics Circumstance, from Quantum to Buddhist Morality” has three categories of research process which are 1) art is an esthetic language, 2) art is emotional language, and 3) art is an imagination or mindfulness language. As the esthetic language, art is represented an aesthetic form in the concept of formalism. When it is about emotional, art is meant the language of depressing which is called expressionism. In the way that art is an imagination or mindfulness language, it is a communication tool of life, society, and the world for uplift humanity through spiritual and society which is called instrumentalism. The objective of this creative research is to 1) communicate about art using formalism theory which is the esthetic language and 2) communicate about art using instrumentalism theory which is the imagination or mindfulness language. By using two methods, form is created with a new

creative experimental procedure; the unique of the artworks are from the differential and similarity of them which are applied and adapted until well mixed. As a result, the visual artwork is composed with painting and poetry; they have the different visual elements to communicate in form, meaning, understanding, and sensing. In case of visual art, aesthetic element is composed with point, line, color, light, shade and shadow, and space whereas poetry is constructed with wording, phrase, interpretation, and character symbol which are connected in a form of sentence and versified each sentence to a form of the prosody to convey the poetic flavor of versification. The mixed methods of this research is not represent only the procedure but also reveals that the two methods can be integrated and used as the concept of the artwork. Consequently, it becomes a new creative technique that can bring out the aesthetic and unique identity value. The process of this creative research is a research and development which is an action research with experimental. In addition, it clearly reveals the Buddhist faith and belief using words “Buddha Dharma which means “Buddha Morality” and emphasize with the extra group of words “Quantum Physic” and “the Phenomenon of Mind”. These words are comprised together to show the new progress of visual art creative research in the concept of the artwork concerning with content and subject which related to the Quantum physic theory; the new physic theory is totally different from Newton theory. The intension of science studied is focused only in the basic theory and apply the symbol of structure images such as atom, neutron, and electron to create form in paintings. As a result, the core content both concrete and abstract can be explained the essence of Buddhist morality and doctrines. Moreover, it also inspires the idea of this project as well. In the research process, the studied of Buddhism and Quantum physic have been determined to understand the image and content of both knowledge. After the studied of literature review, the fact of knowing is being compared and analysis in both supporting and differencing and has been used as the concept of the creative research. In conclusion, the four finished paintings using black and color pencils and chemical pens mixed with acrylic, oil, and oil pastel color have been achieved the research objectives with form, content, and technique. The result can also testify the creative art innovation which is shown the clear identity; the verse was created as an image in a part of the painting, the content and subject are connected with the inspiration concept of versification. The poem was written using mixed fine and specific character until they blended as one. The aesthetic value of the paintings is intellectual content which is a composing form. This procedure has been carefully concerned with a systematic planning and organizing up to the visual art elements are smooth. Finally, the right proportion with an elegance and classy feeling has revealed their lofty spiritual.

Keyword : Buddhist morality, Quantum Physics, The creation of Visual Arts Poetry

บทนำ

ความสำคัญและความเป็นมาของการวิจัยการสร้างสรรคงานทัศนศิลป์กวีวรรณการวิจัยสร้างสรรค์(Creative Research Project) หัวข้อเรื่อง “ทัศนศิลป์กวีวรรณปรากฏการณ์แห่งจิต จากฟิสิกส์ควอนตัมถึงพุทธธรรม” มีมูลเหตุของการวิจัยสร้างสรรค์ ในเบื้องต้น 3 ประเด็นที่สำคัญด้วยกันดังนี้

ประการที่ 1 เป็นการวิจัยแบบสร้างสรรค์ที่ตั้งวัตถุประสงค์ เพื่อการทำงานสร้างสรรค์ทัศนศิลป์ อย่างต่อเนื่อง จากที่ได้เคยทำงานวิจัยแบบสร้างสรรค์ชุด “ทัศนศิลป์กวีวรรณ” ในปี พ.ศ. 2554 ผ่านมาแล้ว โดยนำเอารูปแบบและเนื้อหาแนวความคิด ของการสร้างสรรคทัศนศิลป์ชุดดังกล่าว มาเป็นฐานคิด ความบันดาลใจเบื้องต้น เพื่อพัฒนากระบวนการวิจัยแบบสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง พัฒนาออกไปทั้งในส่วนรูปแบบ และเนื้อหา แนวความคิด ล้วนประกอบด้วย งานทัศนศิลป์ (จิตรกรรม-วาดเส้น) กับงานกวีนิพนธ์ (วรรณศิลป์) ที่ผู้วิจัยแบบสร้างสรรค์ประยุกต์เข้ากันเหมือนเดิม

ประการที่2 หลังจากที่ได้ผู้วิจัยแบบสร้างสรรค์ ได้ผ่านประสบการณ์การสร้างสรรค “ทัศนศิลป์กวีวรรณ” ในโครงการฯ ที่ผ่านมามีดังกล่าวแล้ว สรุปชัดเจนว่าการมีเนื้อหา แนวคิด ที่มากมายหลากหลายต่อรูปแบบ แนวคิดของกระบวนการสร้างสรรค์

นั้น หากมีรูปแบบ เนื้อหา และแนวคิด ที่แตกต่างกัน แม้ว่าจะประกอบไปด้วยท่วงทำนองในเดียวกันก็ตาม แต่ทว่ายังไม่สามารถแสดงพลังของรูปแบบ เนื้อหา และแนวคิด ทั้งทางทัศนศิลป์และกวีกรรมอย่างเป็นเอกภาพ(Unity) เดียวกันเท่าที่ควร

จากทั้ง 2 ประเด็น ทำให้ผู้วิจัยตระหนักในแนวทางของกระบวนการวิจัยแบบสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์กวีกรรม ถึงกระบวนการที่พัฒนาในรูปแบบ และเนื้อหา แนวคิด ก้าวออกมาจากเดิมๆ ไปสู่กระบวนการในการแสดงคุณค่าทางความคิด ความหมาย และความงาม(Aesthetical) ของศิลปะประเภททัศนศิลป์(Visual Arts) โดยเฉพาะผลงานลักษณะวาดเส้น (Drawing)ผสมผสาน จิตรกรรม(Painting) ที่เกิดขึ้นจากการรับรู้สเปกตรัมสัมผัสทางตาเป็นสำคัญ โดยนำเอาศิลปะประเภทโสตศิลป์ ได้แก่ วรรณศิลป์(Literature) ประเภทกวีนิพนธ์(Poetry) เป็นร้อยกรอง อันเกิดขึ้นจากกรอบความคิดปรุงแต่งของกลวิธีการเขียนหนังสือ ที่มีฉันทลักษณ์ อาทิเช่น กาพย์ กลอน มาปรุงแต่งประสานสัมพันธ์กัน แต่ทั้งนี้ได้กำหนดให้รูปแบบเนื้อหาและแนวคิด ของบทกวีนิพนธ์ มีส่วนส่งเสริมให้ผลงาน “ทัศนศิลป์” ให้เกิดความประจักษ์ชัดที่โดดเด่นสำคัญที่สุดขององค์ประกอบ การสร้างสรรค์ กล่าวคือ เป็นการกำหนดให้ “ทัศนศิลป์เป็นบทบาทหลัก ส่วนกวีนิพนธ์เป็นบทบาทรองลงมา” นั่นเอง

โดยกำหนดกรอบความคิดครั้งนี้มีหลักการว่า ศิลปะ: เป็นนามรูปปรากฏการณ์แห่งจิต ออกมาอย่างเป็นรูปธรรม โดยผ่านกระบวนการคิดเป็น ทำเป็นและสำแดงถ่ายทอดออกมาเป็นอย่างชอบธรรม ในกระบวนการงานทัศนศิลป์ ผสมผสานกวีนิพนธ์ และยังได้มีคตินิยมว่าศิลปะเป็นภาษาแห่งความคิด(Instrumentalism) และศิลปะเป็นภาษาแห่งความงาม (Formalism) เป็นสำคัญ อย่างไรก็ตามจุดมุ่งหมายที่ลึกลงไปในความคิดของผู้วิจัยมีความเชื่อในหลักการขององค์ความรู้ที่สำคัญที่สุดอยู่ 2 กระแสด้วยกัน ได้แก่ หลักพุทธธรรมแห่งพระพุทธศาสนา กับ ทฤษฎีควอนตัมฟิสิกส์ ซึ่งทั้ง 2 กระแสนี้ก่อปรคุณลักษณะที่มีทั้งความเหมือนสอดคล้องกัน และบางแง่มุมก็แตกต่างกันส่งผลอานิสงส์ทั้งทางด้านรูปแบบ และเนื้อหา ต่อกระบวนการสร้างสรรค์ศิลปะแก่ผู้วิจัยเป็นมาก นับตั้งแต่มีการค้นพบทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์สมัยใหม่ประมาณคริสต์ศตวรรษที่ 17 เป็นต้นมา ถือว่ามีช่วยให้เกิดความรู้ความเข้าใจในพระพุทธศาสนามากยิ่งขึ้น กล่าวคือความเชื่อและศรัทธาในพระพุทธศาสนานั้นถือว่า พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงเป็นผู้ตรัสรู้ ค้นพบพุทธธรรม ที่เป็นสัจธรรมซึ่งมีอยู่แล้วในความธรรมดาของธรรมชาติ พระองค์จึงนำสัจธรรมนั้นมาประกาศแก่ชาวโลกในรูปแบบพระพุทธศาสนาอย่างมีระบบอันประเสริฐที่สุด ดังพุทธพจน์ที่ตรัสว่า...“อุปปาทา วา ภิกขเว ตถาคตานิ อุนุปาทา วา” เป็นต้น แปลความว่า “ภิกษุทั้งหลาย พระตถาคตเจ้าทั้งหลายจะอุบัติขึ้นหรือไม่ก็ตาม ธาตุนั้น คือ ธรรมจิติ (ความดำรงอยู่ตามธรรมชาติ) ธรรมนิยาม (กฎธรรมชาติ) อิทัปปัจจยตา (ภาวะที่สรรพสิ่งเกิดดับตามเหตุตามปัจจัย) ก็ยังมีอยู่ พระตถาคตเจ้าย่อมตรัสรู้ทั่วถึงซึ่งธาตุอันนั้นแล้วบอก แสดง บัญญัติ แต่งตั้ง เปิดเผย จำแนก ทำให้เข้าใจง่าย” พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงค้นพบและประกาศเปิดเผยกฎธรรมชาติไว้เมื่อสองพันห้าร้อยกว่าปีมาแล้ว ครั้นสมัยหลังต่อมานักวิทยาศาสตร์ ตลอดจนนักปรัชญาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ จึงได้ศึกษาค้นพบกฎธรรมชาติในลักษณะเดียวกันนี้ขึ้น แท้จริงคือความจริงเดียวกัน เรียกว่าสัจธรรมนั่นเอง โดยหลักการทั้งพระพุทธศาสนาและวิทยาศาสตร์ ล้วนต่างก็เป็นการประกาศสัจธรรมความจริงด้วยกันทั้งสิ้นเรียกได้ว่าเป็นลักษณะธรรมวาที กล่าวคือมีแต่จะส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดความเข้าใจกัน ตียิ่งขึ้น หากจะมีความแตกต่างกันอยู่บ้าง ก็เพราะมีจุดหมายที่ต่างเจตนาขึ้นในการแสวงหาความจริง ดังที่รู้กันดีอยู่แล้วว่า วิทยาศาสตร์แสวงหาความจริงเพราะมีจุดหมายเพื่อการเป็นนายเหนือธรรมชาติ ประการนี้จะควบคุมสภาวะการณ์ต่างๆไว้ให้ได้ได้อำนาจของคน ส่วนพระพุทธศาสนากลับมีเจตจำนงมุ่งแสวงหาความจริง เพื่อหาหนทางไปสู่ความเป็นผู้พ้นโลก คือดับทุกข์ทางด้านจิตใจหรือภาวนาธรรมให้แก่มนุษย์เป็นอุดมการณ์อันสำคัญยิ่ง คตินิยมวิทยาศาสตร์ในสมัยปัจจุบันนี้ ดังที่ทราบในหลักการว่า มีแนวคิดเสนอทฤษฎีฟิสิกส์ไว้ 2 แนวใหญ่ๆได้แก่ แนวฟิสิกส์ดั้งเดิม(Classical physics)หรือฟิสิกส์แบบนิวตัน (Newton physics) กับแนวฟิสิกส์ควอนตัม (Quantum physics) จากการศึกษาเปรียบเทียบกันแล้ว ระหว่างฟิสิกส์ดั้งเดิมกับฟิสิกส์ควอนตัม ทั้ง 2 แนวความคิดกลับ มีหลักการบางอย่างที่ขัดแย้งกันอย่างมาก แต่ในที่สุดกลายเป็นว่าฟิสิกส์ควอนตัมนั้น กลับเป็นวิทยาศาสตร์ที่ช่วยอธิบายถึงหลักคำสอนของพระพุทธศาสนาได้ดีกว่าฟิสิกส์ดั้งเดิมหรือฟิสิกส์แบบนิวตัน (Newton physics) โดยเฉพาะในเรื่องที่สำคัญที่สุดของพระพุทธศาสนา 2 เรื่องคือ ปฏิจสมุทฺทปาท และ พระไตรลักษณ์

เรื่องแรก ปฏิจสมุทฺทปาทหรืออิทัปปัจจยตา : เป็นคำสอนที่ว่าด้วยการที่สิ่งต่างๆอาศัยกันและกัน เกิดขึ้นเพราะองค์พระสัมมา สัมพุทธเจ้าทรงค้นพบด้วยการตรัสรู้ กฎความจริงในธรรมชาติที่เป็นสัจธรรม

ส่วนเรื่องที่สองพระไตรลักษณ์ : เป็นคำสอนว่าด้วยลักษณะ 3 ประการของสรรพสิ่งทั้งหลาย ได้แก่ “อนิจจัง(ไม่เที่ยง) ทุกขัง(เป็นทุกข์) อนัตตา(ไม่มีแก่นสาร)” อันเป็นหัวใจสำคัญของการปฏิบัติธรรมเพื่อความหลุดพ้น หลักการทางฟิสิกส์ควอนตัมได้เข้ามาทำให้ความเชื่อเรื่องความแน่นอน มั่นคงถาวรของฟิสิกส์นิวตัน(Newton physics)นี้หมดไป แต่ฟิสิกส์ควอนตัมได้ทำลายแนวคิดหลักการความมั่นใจของฟิสิกส์ดั้งเดิมให้หมดไป แต่กลับหันมาศึกษาเรื่องที่เล็กซึ่งลงไปมากๆ แบบลักษณะจุลภาค (Micro) นั่นคือโครงสร้างของอะตอมหรือปรมาณู จึงกล่าวได้ว่า ฟิสิกส์ควอนตัมสนใจส่วนที่เล็กที่สุดของจักรวาลนั่นเอง ... “ควอนตัม (Quantum)” คือศัพท์ในภาษาลาตินแปลว่า “ขนาดไหน” หรือ “จำนวนเท่าไร” เป็นคำที่ใช้กล่าวถึงจำนวนหรือ

ขนาดพลังงานของอะตอม ฟิสิกส์ควอนตัมเสนอภาพสัจธรรมใหม่ของจักรวาลที่มีความไม่เที่ยงแท้แน่นอนเป็นธรรมดา ที่เราหาพยากรณ์ล่วงหน้าได้ไม่ นับว่าทฤษฎีควอนตัมสามารถเชื่อมโยงไปถึงคำสอนเรื่อง “อนิจจัง ความไม่เที่ยง” ในพระพุทธศาสนา เพราะว่าทฤษฎีควอนตัมได้เปิดเผยสภาวะที่เรียกว่าความไม่แน่นอน(Uncertainty) เนื่องจากว่า แนวคิดสำคัญประการหนึ่งของฟิสิกส์ควอนตัม ก็คือมีหลักการที่ถือว่าด้วยความไม่แน่นอน(Uncertainty Principle)ของสรรพสิ่งทั้งปวง เป็นเรื่องพิเศษสำหรับพระพุทธศาสนาอย่างยิ่ง เพราะเป็นศาสนาเดียวที่ยืนยันว่าไม่มีแก่นสารทั้งในฝ่ายจิต(นามธรรม) และฝ่ายสสาร(รูปธรรม)ในสรรพสิ่งทั้งปวง ถ้าหากพิจารณาคุณค่าของแก่นสารในฝ่ายจิต(นามธรรม) เรียกว่า “อาตมันหรือวิญญาณอมตะ(Immortal soul)” ส่วนแก่นสารในฝ่ายสสาร(รูปธรรม) เรียกว่าอะตอมหรือปริมาณ ดังพุทธพจน์ที่ตรัสไว้ว่า “สัพเพ ธัมมา อนัตตา” แปลว่า “สิ่งทั้งหลายทั้งปวงเป็นอนัตตา” หมายความว่าสรรพสิ่งทั้งที่เป็นฝ่ายจิต(นามธรรม) และฝ่ายสสาร(รูปธรรม) ล้วนไม่มีแก่นแท้ถาวร คือเป็นอนัตตา พระพุทธศาสนาถือว่าไม่มีอดีต ตัวตน มีใช้ตัวมีใช้ตน หรือมีอะตอมสสาร ทุกสิ่งทุกอย่างไม่มีแก่นแท้ถาวรที่ตั้งอยู่ได้ในตัวของมันเอง สรรพสิ่งต่างก็ล้วนอาศัยกันและกันเกิดขึ้นตลอดเวลาตามหลักปัจจุสมุปบาทโดยพระพุทธศาสนาสอนเรื่องอนัตตาในจิตและสสารมากกว่าสองพันห้าร้อยกว่าปีแล้ว ในปัจจุบันนักวิทยาศาสตร์ทางด้านควอนตัมฟิสิกส์ระบุว่า ไม่มีอะตอมที่อยู่ได้ตามลำพังตัวเอง โครงสร้างอะตอมนั้นแท้จริงแล้วมันประกอบด้วยอิเล็กตรอน โปรตอนและนิวตรอน อนุภาคของอะตอมที่เป็นประจุไฟฟ้าบวก(โปรตอน)และประจุไฟฟ้าลบ(อิเล็กตรอน) ต่างมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน โดยอธิบายว่าอะตอมถูกแบ่งย่อยออกไปเป็นองค์ประกอบที่เล็กกว่าซึ่งเป็นประจุไฟฟ้า ที่วิ่งวนกันเองคืออิเล็กตรอน โปรตอนและนิวตรอน ดังนั้นอะตอมจึงเป็นสนามพลังงานขนาดจิ๋ว ที่มีองค์ประกอบย่อยของอะตอมนั้นและอธิบายต่อไปว่า อะตอม เป็นอนุภาค(Particle) บางครั้งก็เป็นคลื่น(Wave) ความก้าวหน้าของฟิสิกส์ควอนตัมช่วยให้เราเข้าใจในพระพุทธศาสนาได้มากยิ่งขึ้น มี 2 ประการดังนี้ ประการแรก ฟิสิกส์ควอนตัมช่วยสนับสนุนเรื่องอนัตตาในพระพุทธศาสนา นั่นคือทั้งพระพุทธศาสนาและทฤษฎีควอนตัมต่างยืนยันว่าไม่มีอะตอมหรืออดีต ที่แบ่งแยกไม่ได้ ทุกสิ่งทุกอย่างอาศัยกันและกันเกิดขึ้นตามหลักปัจจุสมุปบาทประการต่อมา หลักการแห่งความไม่แน่นอน (Uncertainty Principle) ของฟิสิกส์ควอนตัมช่วยให้เราเข้าใจคำสอนเรื่องอนิจจังคือความไม่เที่ยงในพระพุทธศาสนาได้ยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่าในจักรวาลนี้ไม่มีอะไรที่อยู่ได้ด้วยตัวของมันเอง โดยไม่ถูกกระทำจากพลังอื่น อิเล็กตรอน โปรตอนและนิวตรอนก็เช่นกัน เหล่านี้มันไม่ได้อยู่ตามลำพัง มันต่างก็มีปฏิสัมพันธ์ต่อกันก่อให้เกิดพลังบีบถูกคั้นให้ต้องเกิดเปลี่ยนแปลง มันจึงเป็นของทนได้ยาก หรือคือทนอยู่ในสภาพเดิมไม่ได้เรียกว่า “ทุกขัง” การที่อนุภาคพื้นฐานของอะตอมอยู่ด้วยตัวเองไม่ได้ก็หมายความว่ามันเป็น “อนัตตา” คือไม่มีแก่นสารของตัวเอง ไม่มีสิ่งใดที่ตั้งอยู่ถาวรด้วยตัวของมันเอง สรรพสิ่งต่างอาศัยกันและกันเกิดขึ้นตามหลัก “ปัจจุสมุปบาท” ซึ่งคำว่า “ปัจจุจะ” แปลว่า อาศัยกันและกัน ส่วน “สมุปบาท” แปลว่าเกิดร่วมกัน ในโลกนี้ไม่มีอะไรอยู่ได้ด้วยตัวลำพังของมันเอง เมื่อสิ่งนี้มี สิ่งนั้นก็เกิด สิ่งนั้นก็เกิด เมื่อสิ่งนี้ดับ สิ่งนั้นก็ดับ เรื่องนี้เรานำมาโยงกับเรื่องอริยสัจ 4 ในพระพุทธศาสนาที่ว่าด้วยทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค โลกภายนอกในระดับมหากาขึ้นอยู่กับกฎแห่งเหตุผลในฟิสิกส์ดั้งเดิม แต่สำหรับโลกภายในอะตอมระดับจุลภาคนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับหลักการแห่งความไม่แน่นอนในฟิสิกส์ควอนตัม การที่พระพุทธศาสนาสอนให้มองด้านใน ก็คือการชี้ให้เรามองให้เห็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตาภายในจิตใจของเรา การค้นพบของฟิสิกส์ควอนตัมช่วยสนับสนุนหลักคำสอนของพระพุทธศาสนาในเรื่องของ อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา เมื่อเรามองเห็นสิ่งต่างๆ ว่าไม่แน่นอน เช่นเดียวกับหลักการแห่งความไม่แน่นอน เราจะไม่ยึดมั่นถือมั่น เมื่อเราไม่สามารถที่จะรู้เหตุปัจจัยเหล่านั้นทั้งหมด เราก็ต้องทำใจยอมรับความไม่แน่นอน ตามหลักการแห่งความไม่แน่นอน นั่นคือตามหลักอนิจจัง คือความไม่เที่ยงในพระพุทธศาสนา ในทฤษฎีฟิสิกส์ควอนตัมนั้น อธิบายว่า เมื่อมองในมุมหนึ่ง เราจะเห็นว่าส่วนประกอบของอะตอมเป็นอนุภาค(Particle) ครั้นเมื่อมองในอีกมุมหนึ่ง เราจะเห็นเป็นคลื่น(wave) ในสิ่งเดียวกันนี้

ความหมายและวัตถุประสงค์ของการวิจัยสร้างสรรค์

1. เพื่อสร้างสรรค์รูปแบบและเนื้อหาผลงานศิลปะแบบลักษณะนวัตกรรมใหม่ ที่มีการผสมผสานบูรณาการกันระหว่างศิลปะแบบอย่างทัศนศิลป์ (จิตรกรรม-วาดเส้น) กับแบบอย่างวรรณศิลป์ หรือ สัญลักษณ์ศิลป์ (กวีนิพนธ์: กาพย์กลอน) ให้เป็นผลงานทัศนศิลป์กวีวรรณที่แสดงคุณลักษณะของศิลปะเป็นภาษาแห่งความคิด หรือภาษาแห่งความหมาย (Instrumentalism) เป็นสำคัญ แต่ก็มุ่งเน้นคุณลักษณะของศิลปะเป็นภาษาแห่งความงาม (Formalism) เป็นส่วนเสริมในเรื่องการจัดวางองค์ประกอบของศิลปะด้วย

2. เพื่อนำเสนอผลงานการสร้างสรรคงานทัศนศิลป์กวีวรรณ ให้เป็นที่ประจักษ์แก่สาธารณชน โดยการเผยแพร่ให้สาธารณชนได้สัมผัส รับรู้ถึงคุณค่าทางสุนทรียภาพทางศิลปะ และมีเนื้อหาแนวคิด เกี่ยวกับ “ทัศนศิลป์กวีวรรณปรากฏการณ์แห่งจิต จากฟิสิกส์ควอนตัมถึงพุทธธรรม” ผ่านการจัดแสดงนิทรรศการศิลปะ และจัดพิมพ์เผยแพร่เป็นหนังสือสุจิตผลงาน

ศิลปะ รวมทั้งส่งผลงานศิลปะไปร่วมแสดงนิทรรศการศิลปกรรมต่างๆ ตลอดจนสามารถนำไปเผยแพร่สู่พื้นที่สาธารณะของสังคม สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ (Social Network) เช่น Face book, Website เป็นต้น

ขอบเขตของการวิจัยสร้างสรรค์

ในการวิจัยสร้างสรรค์ (Creative Research Project) หัวข้อเรื่อง ทักษะศิลป์กวีกรรม “ทัศนศิลป์กวีกรรม ปรากฏการณ์แห่งจิต จากพิลึกควอนตัมถึงพุทธธรรม” นี้ ได้กำหนดกรอบของรูปแบบ เนื้อหาแนวความคิดจากพื้นฐานที่ผู้สร้างสรรค์มีฉันทะ เชื่อมั่นและความศรัทธา ในคุณค่าสุนทรียภาพของผลงานทัศนศิลป์ (จิตรกรรมและวาดเส้น:รูปแบบกึ่งนามธรรมและแบบโมโนคติ) และการเขียนวรรณศิลป์หรือกวีนิพนธ์ประเภทกาพย์กลอน โดยมีเนื้อหาแนวคิดเกี่ยวกับ “ทัศนศิลป์กวีกรรม ปรากฏการณ์แห่งจิต จากพิลึกควอนตัมถึงพุทธธรรม” เป็นหัวใจสำคัญในการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์กวีกรรมชุดนี้

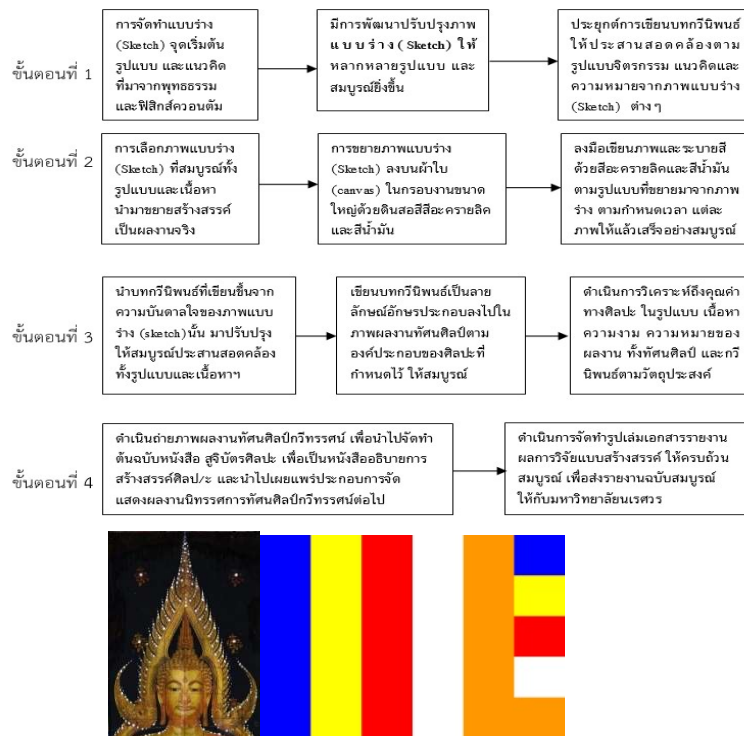
มีการศึกษาข้อมูลจากที่มีเนื้อหา แนวความคิดจากเอกสาร หนังสือต่างๆที่เกี่ยวกับธรรมะของพระพุทธศาสนา เกี่ยวกับภาพนามรูปของคน รูปพระพุทธรูปและวิทยาศาสตร์แบบพิลึกควอนตัม สัญลักษณ์โครงสร้างภาพ เกี่ยวกับ อะตอม นิวตรอน และอิเล็กตรอน เพื่อนำมาประมวลเป็นพื้นฐาน เนื้อหาแนวความคิด และความบันดาลใจ ถึงภาพการปรากฏการณ์แห่งจิตจากพิลึกควอนตัมถึงพุทธธรรม สำหรับการวิจัยสร้างสรรค์ ทักษะศิลป์กวีกรรมชุดนี้

อย่างไรก็ตามผู้วิจัยสร้างสรรค์ ได้ดำเนินกระบวนการวิจัยสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์กวีกรรม มี 2 ลำดับขั้นตอน ได้แก่ขั้นตอนแรก การศึกษาหาข้อมูล เกี่ยวกับ พระพุทธศาสนา เกี่ยวกับภาพนามรูปของคน รูปพระพุทธรูปและวิทยาศาสตร์แบบพิลึกควอนตัม สัญลักษณ์โครงสร้างภาพ เกี่ยวกับ อะตอม นิวตรอน และอิเล็กตรอน มาเป็นความบันดาลใจ สร้างสรรค์ภาพแบบร่าง(Sketch) ที่มีลักษณะกลวิธีการวาดเส้น ผสมจิตรกรรมในรูปแบบกึ่งนามธรรม(Semi – abstract)และโมโนคติ (Idealistic)เฉพาะตน ส่วนขั้นตอนที่สองนั้น เป็นกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์กวีกรรม เริ่มจากการนำภาพแบบร่าง (Sketch) ที่สมบูรณ์ทั้งรูปแบบและเนื้อหา มาคัดเลือกเพื่อใช้เป็นภาพต้นฉบับ นำมาขยายเป็นงานจริง ลงบนผ้าใบ (canvas) ในกรอบงานขนาดใหญ่ ด้วยดินสอสี ปากกาเคมี ปากกาลบคำผิด รวมทั้งการเขียนภาพพระบาย ด้วยสีพาสเทล สีอะครายลิก สีน้ำมัน ผสมผสานกัน ตามรูปแบบที่ขยายมาจากภาพร่าง ให้แล้วเสร็จอย่างสมบูรณ์เป็นรูปธรรมตามวัตถุประสงค์

แนวทางกลวิธีดำเนินการวิจัยสร้างสรรค์

การวิจัยสร้างสรรค์ (Creative Research Project) หัวข้อเรื่อง ทักษะศิลป์กวีกรรม “ทัศนศิลป์กวีกรรม ปรากฏการณ์แห่งจิต จากพิลึกควอนตัมถึงพุทธธรรม” นี้ เป็นการวิจัยแบบสร้างสรรค์ทางด้านศิลปกรรมศาสตร์ อยู่ในประเภทสาขามนุษยศาสตร์ มีคุณลักษณะแตกต่างไปจากลักษณะการวิจัยแขนงอื่น เช่น ด้านวิทยาศาสตร์ ด้านสังคมศาสตร์ โดยมากมักนิยมใช้วิธีการวิจัยแบบเชิงปริมาณ (Quantitative research) ด้วยเหตุที่มีความเป็นปรนัยหรือภาวะวิสัยสูง (Objective) ซึ่งต่างจากงานวิจัยชุดนี้ที่เป็นกระบวนการวิจัยแบบสร้างสรรค์ (Creative research) ผลงานศิลปะ ที่ตั้งอยู่บนรากฐานอันมั่นคงของประสบการณ์ที่พิเศษเฉพาะตน กล่าวคือมีลักษณะเป็นอัตนัยหรืออัตวิสัย (Subjective) อย่างยิ่ง การพิจารณาวิเคราะห์ในคุณค่าทางศิลปะหรือความหมายทางสุนทรียภาพ รูปแบบ เนื้อหา และแนวความคิด ที่ก่อให้เกิดสุนทรียารมณ์ พุทธิปัญญา (Intellectual content) และประสบการณ์ใหม่ๆ แก่คนเรานั้น ย่อมมีฐานรากจากประสบการณ์เฉพาะตนนั้นเป็นสำคัญ กระบวนการวิจัยแบบสร้างสรรค์(Creative research) เป็นการวิจัยแบบสร้างสรรค์ หรือการวิจัยเชิงพัฒนา(Developmental research) นับเป็นที่นิยมกันมากในการวิจัยที่ผสมสัมพันธ์กับการสร้างสรรค์ทัศนศิลป์ (วีรณ ตั้งเจริญ.2545:102)

ดังนั้นการพิจารณาวิเคราะห์คุณค่าผลงานการสร้างสรรค์ทัศนศิลป์กวีกรรมชุดนี้ จำเป็นต้องใช้กระบวนการเขียนเชิงพรรณนาความ ร้อยเรียงเนื้อหาออกมาอย่างมีเหตุและผลเป็นสำคัญ การวิจัยสร้างสรรค์ (Creative Research Project) นี้ ได้ใช้กระบวนการด้วยทักษะฝีมือทางจิตรกรรม วาดเส้น ด้วยกลวิธีการเขียนและระบายสี ทั้งที่เป็นภาพและตัวอักษร ด้วย ดินสอ สี ไม้ สีพาสเทล สีฝุ่นฟลิแกน สีอะครายลิก สีน้ำมัน และปากกาลบคำผิด ลงบนผืนผ้าใบ(Canvas) ที่ซึ่งบนกรอบเฟรมไม้สีเหลี่ยมสำหรับเขียนภาพขนาดต่างๆ เป็นสำคัญ และรวมทั้งการวาดเส้นหมึกดำ ปากกาลบคำผิด ลงบนกระดาษด้วย จำนวน 10 ภาพ โดยวางแผนกลวิธีการดำเนินการวิจัยสร้างสรรค์แบบสร้างสรรค์ ได้แก่ กำหนดแนวคิด เนื้อหา และรูปแบบในการวิจัยสร้างสรรค์ รวมทั้งขั้นตอนและวิธีการดำเนินงานตามลำดับ ตามแบบกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมผสมการวาดเส้น ดำเนินการสำรวจ ค้นคว้า เอกสารข้อมูล และภาพข้อมูล ภาพผลงานศิลปะ เกี่ยวกับได้แก่ “หลักพุทธธรรมแห่งพระพุทธศาสนา” ทั้งที่เป็นจิตรกรรม ประติมากรรม ในลักษณะแบบไทยประเพณี (แบบคุโรโบราณ) แบบไทยประเพณีประยุกต์ และแบบศิลปะร่วมสมัย ตลอดจนศึกษา ค้นคว้า หนังสือพุทธธรรม พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลศัพท์ , ฉบับประมวลธรรม กับ “ทฤษฎีควอนตัมพิลึก” โดยวางแผนทางวิธีการดำเนินการวิจัยสร้างสรรค์และการวิเคราะห์ข้อมูลมีกระบวนการดังนี้

ภาพสัญลักษณ์แสดงสี ฉัพพรรณรังสี ความหมายสีในธงฉัพพรรณรังสีแต่ละสีมีความหมายดังต่อไปนี้

สีนิละ: พระมหากรุณาธิคุณแห่งสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อันแผ่ไพศาลไปทั่วสากลจักรวาล
สีปิตะ: มัชฌิมาปฏิปทาหรือทางสายกลาง คือ การหลีกเลี่ยงความสุดโต่งทั้งปวง
สีโลหิตะ: การอำนวยการให้ประสบความสำเร็จสมบูรณ์พร้อมด้วยสติปัญญา คุณงามความดี ความเป็นผู้มีโชคและเกียรติยศ
สีโอทาทะ: ความบริสุทธิ์แห่งพระธรรม ซึ่งเป็นของที่ไม่จำกัดกาล (อกาลิก)
สีมัญญะ: พระปัญญาคุณแห่งพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
สีประภัสสร: ความจริงทั้งหมดในพระธรรมะคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ภาพ 1 ลักษณะรูปแบบตัวอย่างภาพข้อมูลเกี่ยวกับพระพุทธรูปทั้งของศิลปกรรมสมัยสุโขทัย (พระพุทธรูปชินราช) และพระพุทธรูปของศิลปกรรมศรีลังกาที่มีลักษณะการใช้สีที่เห็นฉัพพรรณรังสีที่มีความหมายถึงรังสีทั้งหกสีที่แผ่ประกายรัศมีชานออกจากพระวรกายขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้แก่ สีนิละ (น้ำเงิน) สีปิตะ (เหลือง) สีโลหิตะ (แดงหงอนไก่) สีโอทาทะ (สีขาว) สีมัญญะ (แสดงแสงอาทิตย์ยามเช้า) และสีประภัสสร (สีทั้ง 5 สีเลื่อมพราย) ได้นำมาใช้เป็นความบันดาลใจ การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะในชุดนี้(https://www.google.co.th/search?q=สัญลักษณ์ฉัพพรรณรังสี&rlz=1C1NHXL_thTH701TH701&tbn=isch&source=iu&ictx=1&firsืบค้นข้อมูลเมื่อ 01/03/2018)

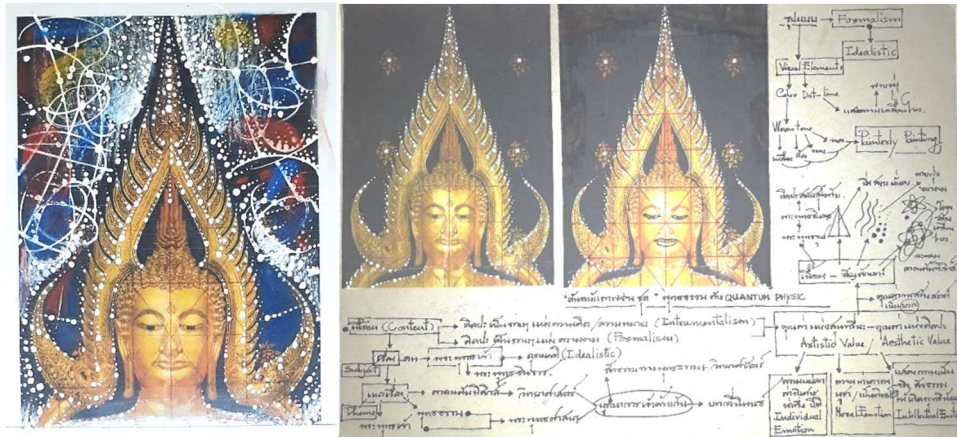

ภาพ 2 ลักษณะรูปแบบตัวอย่างภาพข้อมูลเกี่ยวกับทฤษฎีควอนตัม (Quantum Physics) ได้แก่ อะตอม นิวตรอน โปรตอน อิเล็กตรอน ที่แสดงสัญลักษณ์การเคลื่อนไหว เปลี่ยนแปลง ไม่แน่นอนอยู่เสมอ ([https://www.google.co.th/search?q=ภาพข้อมูลเกี่ยวกับทฤษฎีควอนตัม+\(Quantum Physics\)&rlz:](https://www.google.co.th/search?q=ภาพข้อมูลเกี่ยวกับทฤษฎีควอนตัม+(Quantum+Physics)&rlz:) สืบค้นข้อมูลเมื่อ 01 /03/2018)

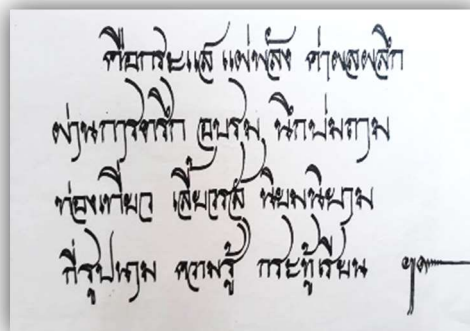

ภาพ 3 แสดงถึงรูปแบบและแนวทางการศึกษาค้นคว้า ทดลอง และจัดทำภาพแบบร่าง (Sketch) และภาพผลงาน จิตรกรรมแบบทดลองเพื่อหาทวิลักษณะต่างๆ ที่มีความบันเทิงใจและจุดเริ่มต้นมาจากการศึกษา ค้นคว้า ข้อมูลและ รูปลักษณะ เป็นรูปแบบเนื้อหาและแนวคิดที่มาจากหลักพุทธธรรมและฟิสิกส์ควอนตัม (โดยเป็นผลงานการสร้างสรรค ของผู้วิจัยสร้างสรรค์ทั้งหมด)

ภาพ 3 แสดงถึงรูปแบบและแนวทางการศึกษาค้นคว้า ทดลอง และจัดทำภาพแบบร่าง (Sketch) และภาพผลงานจิตรกรรมแบบทดลองเพื่อหากลวิธีลักษณะต่างๆ ที่มีความบันเทิงและจุดเริ่มต้นมาจากศึกษา ค้นคว้า ข้อมูลและรูปลักษณะ เป็นรูปแบบเนื้อหาและแนวคิดที่มาจากหลักพุทธธรรมและฟิสิกส์ควอนตัม (โดยเป็นผลงานการสร้างสรรคของผู้วิจัยสร้างสรรค์ทั้งหมด) (ต่อ)

มโนทัศน์	
๑. พุทธศาสนิกซึ่ง	ปัญญา
ธรรมชาติแสดงปรัชญามา	เพริศแพรว
สรรพสิ่งประสานคุณค่า	สัมพัทธภาพนา
โยง ยึด สัมพันธ์กันแล้ว	ถักทอ ปรมานูฯ
๒. ตัวตนคนสัตว์ แท้	อนัตตตา
มีแต่ร่ายไปมา	ทิวถ้วน
รังสีส่ง คลื่น เริงรำ	อนุภาค พลัง
สรรพสาร จิตวิญญาณล้วน	สิ่งแท้ เดียวกันฯ
๓. พุทธธรรมปลูกพื้น	ฐานคิด บันดาลใจ
ประสบการณ์ชีวิต	จิตได้
เรียนรู้ ศึกษา วิจิตร	ศิลปะ ศาสตร์ วิทยา
กลศาสตร์ควอนตัมให้	สองเสริม จินตนาฯ
๔. จักรวาลกลับเร้น	มโนหาร
จักรวาลส่วนมาการณ	อุบัติน
อนิจจังทั้งจักรวาล	อนันตธาตุ สัจธรรม
เรียงรายบำเพ็ญทำ	เปลี่ยนรูป สลับนามฯ

ภาพ 4 แสดงถึงการศึกษาค้นคว้า ทดลอง เขียนกวีนิพนธ์ เป็นร้อยกรอง อันเกิดขึ้นจากกรอบความคิดปรุงแต่งของกลวิธีการเขียนหนังสือ ที่มีฉันทลักษณ์ อาทิเช่น กาพย์ กลอน มาปรุงแต่งประสานสัมพันธ์กัน (โดยเป็นผลงานการสร้างสรรคของผู้วิจัย สร้างสรรค์ทั้งหมด)

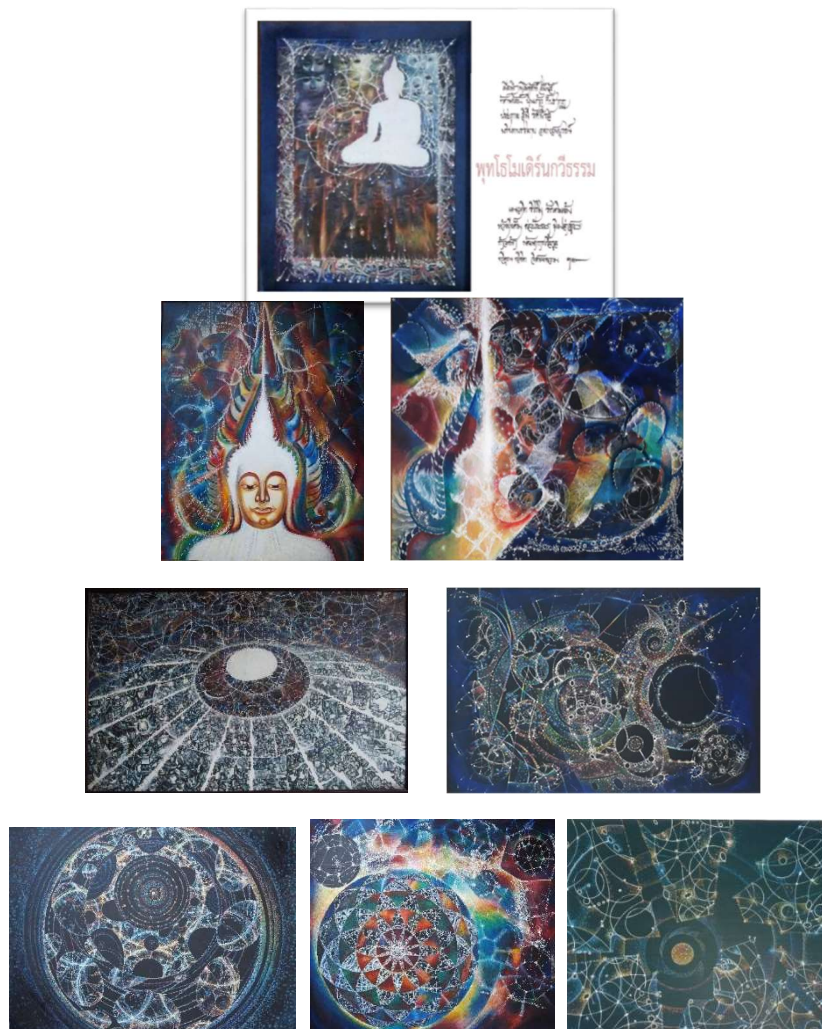

ภาพ 5 เป็นภาพสถานที่ปฏิบัติงานผู้สร้างสรรค์ โดยใช้พื้นที่บ้านพักส่วนตัว (เลขที่ 100/70 หมู่ที่ 5 หมู่บ้านพิษณุโลกเมืองใหม่ ต.พลาชุมพล อ.เมืองพิษณุโลก จ.พิษณุโลก 65000) ปรับเปลี่ยนเป็นสถานที่ปฏิบัติงานสร้างสรรค์ทัศนศิลป์

สรุปผลการวิจัยสร้างสรรค์

สามารถจัดแบ่งประเภทผลงานตามลักษณะรูปแบบและสัญลักษณ์ผลงานการสร้างสรรคงานทัศนศิลป์กวีวรรณ “ทัศนศิลป์กวีวรรณปรากฏการณ์แห่งจิต จากพิลึกศควอนตัมถึงพุทธธรรม”โครงการวิจัยสร้างสรรค์ (Creative Research Project) การสร้างสรรคงานทัศนศิลป์กวีวรรณชุดนี้สามารถสรุปผลการสร้างสรรค์ โดยการกำหนดพิจารณาจากกลวิธีการสร้างสรรค์ศิลปะ ได้ดังนี้

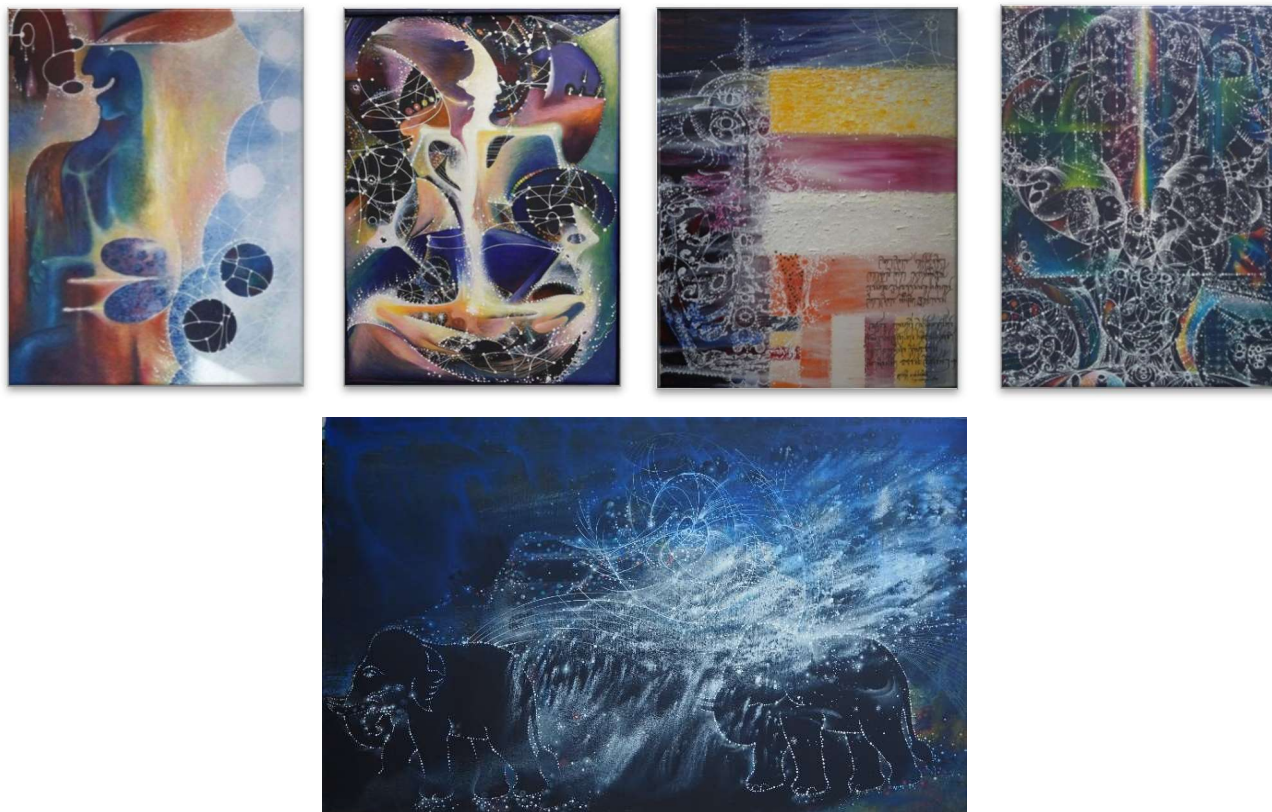
กลุ่มที่ 1 แสดงสัญลักษณ์ของพุทธธรรมผสมผสานรูปลักษณ์ของฟิสิกส์ควอนตัม

ภาพ 6 แสดงสัญลักษณ์ของพุทธธรรมผสมผสานรูปลักษณ์ของฟิสิกส์ควอนตัม

กลุ่มที่ 2 แสดงสัญลักษณ์โครงสร้างรูปร่างรูปทรงคนและสัตว์กับสัญลักษณ์โครงสร้างรูปร่างรูปทรงคนพิลึกส์ควอนตัม

ภาพ 7 แสดงสัญลักษณ์โครงสร้างรูปร่างรูปทรงคนและสัตว์กับสัญลักษณ์โครงสร้างรูปร่างรูปทรงคน พิศิกส์ควอนตัม

ดังนั้นสาระสำคัญในสัมฤทธิ์ผลของกระบวนการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์กวีทรศน์ชุดนี้ ประจักษ์ชัดว่ามีจุดมุ่งหมาย การสร้างสรรค์ศิลปะแบบนวัตกรรม เพื่อแสดงออกถึงสุนทรียภาพ หรืออารมณ์ความรู้สึก เมื่อมองจากจุดยืนของภาพรวมอย่าง กว้างๆ ศิลปะร่วมสมัยยุคปัจจุบัน ผู้วิจัยเชื่อมั่นว่า พลังภาษาแห่งอักษร หรือภาษาแห่งวรรณศิลป์นี้ ก็เป็นคำตอบหนึ่งที่สามารถ หยิบยืมมาใช้อย่างมีเหตุผลเชิงตรรกะว่า ได้ใช้ภาษานี้ในการสื่อหรือพาหะแห่งความคิด ตัวอักษรที่ร้อยเรียงเป็นประโยคในบท กวีนิพนธ์ จึงถูกใช้ในแง่เป็นข้อความ สื่อ “สาร” พลังทางความคิดที่ต้องการสำแดงออกมาให้ปรากฏ ในลักษณะกวีนิพนธ์ เป็น การใช้ภาษาตัวอักษร ประสมประสานกับการใช้ภาษาภาพ ซึ่งเป็นภาษาเฉพาะของทัศนศิลป์ มีเจตนารมณ์ทั้งเป็นการริเริ่ม สร้างสรรค์สิ่งใหม่ และเป็นการขยายขอบเขตของศักยภาพแห่งทัศนศิลป์ และกวีนิพนธ์ให้กว้างไกลเชื่อมสลับทับซ้อนออกไป ยิ่งขึ้น ในทัศนะผู้วิจัยสร้างสรรค์เองเชื่อว่า ศิลปินผู้สร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัยปัจจุบันนี้ แต่ละคนต่างก็มุ่งมั่นค้นคว้าหาวิถีทาง สร้างสรรค์ในแนวทางเฉพาะตัว ทั้งทางรูปแบบ เรื่องราว เนื้อหาและแนวความคิด ตลอดจนกลวิธีการสร้างสรรค์ ในลักษณะ ของผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านของตนเองเป็นสำคัญ เฉกเช่นเดียวกับนักวิชาการในศาสตร์สาขาอื่นๆนั่นเอง นับว่าการวิจัยสร้างสรรค์ งานทัศนศิลป์กวีทรศน์ชุดนี้ เป็นเครื่องแสดงถึงการก้าวเข้าสู่วิถีทาง “ปัจเจกชนนิยม” ของผู้วิจัยสร้างสรรค์ศิลปะอย่างแท้จริง

ประโยชน์ที่ได้รับและการเผยแพร่ผลงานการวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์กวีทรศน์

สิ่งที่สำคัญอย่างยิ่ง ผู้วิจัยสร้างสรรค์นำผลงานออกเผยแพร่ให้สาธารณชนได้สัมผัสรับรู้ถึงคุณค่าทางสุนทรียภาพของ ผลงานศิลปะ ในลักษณะนวัตกรรมใหม่ ทั้งภาพร่างผลงาน และผลงานขนาดใหญ่ จำนวนไม่น้อยกว่า 15 ภาพ โดยได้นำเสนอทั้ง รูปแบบ เนื้อหา ความรู้ความเข้าใจต่อกลวิธีในการสร้างสรรค์ศิลปะ ในกระบวนการแบบทัศนศิลป์ : จิตรกรรม (Painting) วาดเส้น (Drawing) รูปแบบกึ่งนามธรรม รูปแบบโมโนดิและ งานวรรณกรรม : กวีนิพนธ์ (Poetry) ผสมผสานกัน เป็นการศึกษา กระบวนการวิจัยแบบทดลอง กลวิธีสร้างสรรค์ศิลปะ ที่สามารถนำไปประยุกต์และบูรณาการพัฒนาศาสตร์การเรียนการสอนศิลปะแก่นักนิสิต นักศึกษา และเกิดประโยชน์แก่ตลอดจน ผู้สนใจศึกษาศิลปะทั่วไป ได้สัมผัสรับรู้ถึงคุณค่าทางสุนทรียภาพ ผ่านการการจัด

แสดงนิทรรศการศิลปกรรมการสร้างสรรค์ทัศนศิลป์วีทรศน์“ปรากฏการณ์แห่งจิตจากฟิสิกส์ควอนตัมถึงพุทธธรรม” ระหว่างวันที่ 16 - 31 มีนาคม 2561 ณ หอศิลป์มหาวิทยาลัยนเรศวร อาคารวิสุทธิกษัตริย์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

ระยะเวลาผ่านมามีทั้งหมด ผู้วิจัยสร้างสรรค์ได้ส่งผลงานการสร้างสรรค์หลายผลงาน ร่วมแสดงนิทรรศการศิลปกรรมต่างๆทั้งระดับชาติ และนานาชาติ ในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา ที่มีการเรียนการสอนทางศิลปกรรมศาสตร์ดังนี้

1.นิทรรศการศิลปกรรมระดับนานาชาติ ระหว่างวันที่ 16-28 มกราคม 2559 ณ หอศิลป์วิทยาลัยเพาะช่าง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์วิทยาลัยเพาะช่างกรุงเทพฯและตีพิมพ์เผยแพร่ในสูจิบัตรนิทรรศการ

2.นิทรรศการศิลปกรรมระดับนานาชาติ (ASEAN ART: ART in the South of Thailand 2012.เนื่องในกิจกรรมศิลปะและวัฒนธรรม วันกลาณินวัฒนา ระหว่าง วันที่ 19 กรกฎาคม 2559 ณ หอศิลป์ศิลปภาคใต้ สถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยาณินวัฒนามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานีและตีพิมพ์เผยแพร่ในสูจิบัตร

ภาพ 8 ร่วมแสดงนิทรรศการศิลปกรรมระดับนานาชาติ (ASEAN ART: ART in the South of Thailand 2012.) ณ หอศิลป์ศิลปภาคใต้ สถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยาณินวัฒนามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี อ.เมือง จ.ปัตตานี

ภาพ 9 ร่วมโครงการ Art Festival & Workshop in Thailand 2017 ณ วิทยาลัยเพาะช่าง 31 มกราคม - 3 กุมภาพันธ์ 2560

3. การเผยแพร่และนำเสนอโครงการวิจัยสร้างสรรค์ (Creative Research Project)การสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ ในงานวิชาการ “นเรศวรวิจัย 12” (ที่มีการตีพิมพ์บทความบน Proceedings) ระหว่างวันที่ 22 กรกฎาคม 2558 ณ อาคารเอกาทศรถ มหาวิทยาลัยนเรศวร

ภาพ 10 นำเสนอโครงการวิจัยสร้างสรรค์ (Creative Research Project) ในงานวิชาการ “นเรศวรวิจัย 12” ระหว่างวันที่ 22 กรกฎาคม 2558 ณ อาคารเอกาทศรถ มหาวิทยาลัยนเรศวร

4.การจัดแสดงนิทรรศการศิลปกรรมการสร้างสรรค์ทัศนศิลป์วีทรศน์“ปรากฏการณ์แห่งจิตจากฟิสิกส์ควอนตัมถึงพุทธธรรม” โดยผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรชาติ เกษประสิทธิ์ระหว่าง วันที่ 16 - 31 มีนาคม 2561 ณ หอศิลป์มหาวิทยาลัยนเรศวร อาคารวิสุทธิกษัตริย์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

ภาพ 11 การจัดแสดงนิทรรศการศิลปกรรมการสร้างสรรค์ทัศนศิลป์กวีทรรศน์“ปรากฏการณ์แห่งจิตจากฟิสิกส์ควอนตัมถึงพุทธธรรม”โดยผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรชาติ เกษประสิทธิ์ระหว่าง วันที่ 16 - 31 มีนาคม 2561 ณ หอศิลป์มหาวิทยาลัยนเรศวร อาคารวิสุทธิกษัตริย์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

ตัวอย่างภาพผลงานสร้างสรรค์

ชุด “ทัศนศิลป์กวีทรรศน์ปรากฏการณ์แห่งจิต จากฟิสิกส์ควอนตัมถึงพุทธธรรมธรรม”

ชื่อภาพ จินตภาพจากควอนตัมฟิสิกส์สู่นามรูปมนุษย์ กลวิธี: วาดเส้นผสมจิตรกรรม สีน้ำมัน สีอะครายลิก ปากกาเคมี ดินสอสี สีเทียน Oil Pastel และปากกาลบคำผิด บนผ้าใบ ขนาด 65 X 85 เซนติเมตร

ชื่อภาพ ควอนตัมฟิสิกส์ถึงพุทธธรรม 1 กลวิธี:วาดเส้นผสมจิตรกรรม สีน้ำมัน สีอะครายลิก ปากกาเคมี
ดินสอสี สีเทียน Oil Pastel และปากกาลบคำผิด บนผ้าใบ ขนาด 85 x125 เซนติเมตร

ชื่อภาพ ควอนตัมฟิสิกส์ถึงพุทธธรรม 2 กลวิธี:วาดเส้นผสมจิตรกรรม สีน้ำมัน สีอะครายลิก ปากกาเคมี
ดินสอสี สีเทียน Oil Pastel และปากกาลบคำผิด บนผ้าใบ ขนาด 195 x 225 เซนติเมตร

ชื่อภาพ ควอนตัมฟิสิกส์ถึงพุทธธรรม 3 กลวิธี:วาดเส้นผสมจิตรกรรม สีน้ำมัน สีอะครายลิก ปากกาเคมี
ดินสอสี สีเทียน Oil Pastel และปากกาลบคำผิด บนผ้าใบ ขนาด 165 x185 เซนติเมตร

ชื่อภาพ ความบันดาลใจจากพุทธธรรมถึงควอนตัมฟิสิกส์สู่ธาตุรู้(จิตและเจตสิก)
กลวิธี:วาดเส้นผสมจิตรกรรม สีน้ำมัน สีอะครายลิก ปากกาเคมี ดินสอสี สีเทียน Oil Pastel และปากกาลบคำผิด บนผ้าใบ
ขนาด 80 x100 เซนติเมตร

ชื่อภาพ ควอนตัมฟิสิกส์ถึงพุทธธรรม 4 กลวิธี:วาดเส้นผสมจิตรกรรม สีน้ำมัน สีอะครายลิก ปากกาเคมี
ดินสอสี สีเทียน Oil Pastel และปากกาลบคำผิด บนผ้าใบ ขนาด 150 x160 เซนติเมตร

เอกสารอ้างอิง

- กำชัย ทองหล่อ. (2530). **หลักภาษาไทย**. กรุงเทพมหานคร: บริษัทรวมสาสน์.
- ชลูด นิ่มเสมอ. (2531). **องค์ประกอบศิลปะ**. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์ .(2543). **การวิจัยทางศิลปะ**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พริตจอป คาปรั้า .(2538). **เต๋าแห่งฟิสิกส์**, วเนช แบล. กรุงเทพฯ. สำนักพิมพ์ดอกหญ้า.
- ประกาศรี สีหอำไพ. (2531). **การเขียนแบบสร้างสรรค์**.กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- รื่นฤทัย สัจจพันธุ์ .(2549). **สุนทรียภาพแห่งชีวิต**.กรุงเทพมหานคร: ณ เพชรสำนักพิมพ์.

ล้อม เพ็งแก้ว. (2549). **วैयाวรณ์คดี**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์พิมพ์คำ.

วิรุณ ตั้งเจริญ.(2544) . **ทัศนศิลป์วิจัย**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สันติสิริ

ศรีอิทธิพร.(2543). **ศิลปการแห่งภาพลักษณ์**.กรุงเทพมหานคร :สำนักพิมพ์ทะเลหญ้า.

อิทธิพล ตั้งโฉลก.(2550). **แนวทางการสอนและสร้างสรรค์กิจกรรมขั้นสูง**.กรุงเทพมหานคร:
บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่งจำกัดมหาชน.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต)พุทธธรรม (ฉบับขยายความ): สืบค้น ข้อมูลเมื่อ 01 /03/2018
(<http://www.84000.org/tipitaka/dic>)

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต) พจนานุกรมพุทธศาสน์ฉบับประมวลศัพท์ และพจนานุกรมพุทธศาสน์ฉบับประมวลธรรม:
สืบค้น ข้อมูลเมื่อ 01 /03/2018 (<http://www.84000.org/tipitaka/dic>)

พระธรรมโกศาจารย์(ประยูรธมฺมจิตฺโต) : สืบค้น ข้อมูลเมื่อ 01/03/2018
http://www.mcu.ac.th/site/articlecontent_desc.php?article_id=686&articlegroup_id=21

ศาสนาพุทธและวิทยาศาสตร์ : สืบค้นข้อมูลเมื่อ 01 /03/2018<https://th.wikipedia.org/wiki/ศาสนาพุทธและวิทยาศาสตร์>
ภาพข้อมูลเกี่ยวกับทฤษฎีควอนตัม : สืบค้น ข้อมูลเมื่อ 01 /03/2018ภาพข้อมูลเกี่ยวกับทฤษฎีควอนตัม+
(Quantum+Physics)&rlz: